MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a newspaper.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DRAUGIJOS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Redaktorius JUOZAS ZUKAUSKAS
Red. adr.: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney.
10 Peel Street, Kirribilli, Sydney; Tel.: XB4312.

Ats. Red. ANTANAS BAUŽE
5 Hampden St., Hurlstone Park, NSW. Tel. LL3342
ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
78 Platform St., Lidcombe, Sydney, N.S.W.

PRENUMERATA
Paskiro numerio kaina 1/-. Vienam menesiui —4/-: 3 men.—12/-: 6 men.—£1/4/-: metams £2/8/-. Anglijoje ir Kanadoje kaina ta pati. J.A.Valstybese metams—3 dol.
Prenumerata adresuojama:
78 Platform St., Lidcombe, Sydney, N.S.W.

SKELBIMAI
Skelbimu kaina vienai teksto eilutei ar jos vietai—1/-.
Uz skelbimu turini Redakcija neatsako.

Nr. 71. Antrieji Metai
Sydney, 1950m. geguzio 31d.

Graso vokieciais

NEW YORKAS.—JAV, D. Britanija ir Prancūzija, kiekviena valstybė atskirai, pasiuntė Sovietų Rusijai notas, kuriose reikalaujama sulaikyti Rytų Vokietijos ginklavimą, atliekamą po priedanga, taip vadinamos, liaudies policijos pajėgų. JAV nota, kuri išsiskiria žymiai aštresne forma, apkaltina Sovietus pažeidimu Jaltos ir Potsdamo susitarimų. Valstybės Departamento valdininkai pareiškė, kad tuo atveju, jei Sovietų Rusija atmestų Vakarų valstybių notas, pastarosios gali griebtis Vakarų Vokietijos apginklavimo priemonių.

NEW YORKAS. — Sugrįžusį iš Europos užsienių reikalų ministerį Achesoną asmeniškai aerodrome pasitiko prezidentas Trumanas. Sveikindamas sugrįžusį iš Trijų Didžiųjų pasitarimų savo ministerį, prezidentas Trumanas pareiškė: "Tai buvo geriausiai nusisekusi konferencija, geriausiai nusisekusi, aš manau, nuo Potsdamo laikų." JAV laikraščiai pabrėžia, kad savo pasitarimais ir aiškia linija Vakarų Europos valstybėse ministeris Achesonas įgijo didelio pritarimo visuose JAV politiniuose sluogsniuose.

AREŠTAI KORĖJOJE

SEOUL.—Pietų Korėjos policija suėmė apie 30 kandidatų ryšium su įvykstančiais krašte parlamento rinkimais. Parlamento kandidatai suimti po to, kai buvo išaiškinta, jog jie yra remiami ir finansuojami komunistų. P. Korejoje komunistų partija yra draudžiama. Policijos vadas pranešė apie aiškinamą komunistų šnipų gaują, kuri veikia, palaikydama ryšius su Sovietų Rusijos okupuota Šiaurės Korėjos dalimi. Oficialūs pareigūnai pareiškė, kad P. Korėja sutramdys komunistų bandymus provokuoti rinkimų rimtį.

Taikos apgaulei nebesiseka

NEW YORKAS.—Po savo pasitarimų Maskvoje su Stalinu, Višinskiu ir kitais Sovietų Rusijos vyriausybės vadovais Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Trygve Lie pakartotinai susitiko Londone su Bevinu ir Paryžiuje su Shumanu. Visus savo pasitarimus apibudinęs Europos sostinėse nieko nepasakančiomis bendromis frazėmis, Trygve Lie sugrįžo į Jungtines Amerikos Valstybes, kur Lake Success dar kartą painformavo apie savo misiją spaudos atstovus. Be kita ko Trygve Lie paneigė čia pasklidusius gandus apie tai, kad jis atvežė prezidentui Trumanui specialų Stalino laišką. Čia jis vėl pabrėžė, kad jo kelionė pas Staliną buvusi paruošiamojo pobūdžio; jis siekęs ištirti sąlygas ir nuotaikas įvairių vyriausybių sluogsniuose. "New York Times" pastebėjo, kad prezidentas Trumanas mano, jog Trygve Lie konferencija su Stalinu gali tik pabloginti, bet nepalengvinti pasaulio įtempimą. Laikraštis dar priduria, kad Trygve Lie lyg ir patvirtinąs savo pasiūlymą apie Keturių Didžiųjų susitikimą. Tačiau JAV vyriausybės ir Kongreso sluogsniuose vyrauja visuotinis abejingumas dėl Trygve Lie manevrų naudingumo,— pastebi laikraštis. "Chicago Sun Times" mano, kad Trygve Lie taikos misija susilaukusi nepasisekimo. Būdinga tai, kad Trygve Lie primygtinai gyrė gerą Stalino ir kitų Sovietų vyriausybės asmenų sveikatą bei jų geros valios nusiteikimus pasaulio taikos atžvilgiu. Be šių pagyrų Trygve Lie dar pareiškė, kad Maskvos žmonės gatvėse esą lygiai taip pat gerai apsirengę, kaip ir Vakarų Europos sostinių gatvėse.

NEW YORKAS. — "New York Times" korespondentas T. Hamilton'as samprotauja, kad Sovietų Rusija nebedalyvaus sekančioje rugsėjo mėnesio Jungtinių Tautų visuotinėje konferencijoje, jeigu ligi to laiko Kinijos įsileidimo klausimas nebus išspręstas. Toliau galima laukti, kad Sovietų Rusija organizuos atskirą komunistinę Jungtinių Tautų organizaciją. Primines, kad Vakarų valstybės priešstarauja įsileidimui į UN'o komunistinės Kinijos delegacijos, korespondentas rašo, kad Trygve Lie metėsi į aukštos kortos lošimą, stengdamasis išspręsti padėtį be išeities. Jo nepasisekimas labai aštriai palies UN'o organizaciją. Sovietams toliau nebedalyvaujant, Jungtinių Tautų organizacija veiks ateityje be Sovietų, kaip priešsovietinis vienetas, gi tokiu būdu karo pavojus dar labiau padidės.

Kinijai praveriamos akys

NEW YORKAS. — "New York Times" korespondentas C. L. Sulzberger'is praneša, kad Sovietų Rusija pradėjo aiškų įjungimą Šiaurės Kinijos į Sovietų Rusiją. Sovietai paskelbė Šiaurės Rytų Kiniją, Mandžūriją ir tris rytines provincijas autonominėmis sritimis. Joms yra primesta politinė ir ekonominė Maskvos sistema. Šiaurės Kinijoje Sovietų Rusijos inžinieriai vykdo milžinišku mastu geležinkelių statybą. Daugelyje sričių veikia didžiulės karinės ir ekonominės Sovietų misijos. Sovietų projektų Kinijoje apsaugai pasienyje stovi 35 Raudonosios Armijos divizijos su 750000 karių. Ši Kinijos sovietizacijos akcija kinų komunistų vadų tarpe, neišskiriant nė paties Maotsetungo, sukėlė didelio rūpesčio. Teigiama, kad generolas Lin Piao, vadovaująs komunistų judėjimui Indokinijoje, vis labiau darosi nusiteikęs prieš komunistus.

Nervingumas Japonijoje

TOKIO.—Kaip praneša A.A.P.—Reuteris, Japoniją apleido Sovietų Rusijos karinė misija. Generolas K. Derevianko kartu su 40-čia Sovietų misijos narių per. šeštadienį išplaukė iš Yokohomos uosto į Vladivostoką.

TOKIO.—Sovietų misijos vadlo ir jo vyriausių patarėjų išvykimas sukėlė diplomatiniuose sluogsniuose spėliojimus apie Sovietų intenciją keisti okupacinę politiką ir iššaukė Japonijos gyventojų susirūpinimą. Japonijos gyventojai generolo Derevianko išvykimą aiškina, kaip Sovietų Rusijos —JAV santykių pablogėjimą. Gyventojai nervingai kalba apie naujo karo galimybes. Kituose sluogsniuose samprotaujama, kad generolas Derevianko galėjo būti atšauktas Maskvos vyriausybės ryšium su tuo faktu, kad per visą pokario metą komunistų partija neįstengė pasiekti Japonijoje gyvesnio veikimo. JAV generolas MacArthuras visumet sulaikydavo Sovietų bandymus nuvertinti JAV politiką Japonijoje. Jo pasirinkta programa sulaikė žymesnį komunistų partijos veikimo pasireiškimą Japonijoje. Didelės reikšmės teikiama tam faktui, kad Sovietų misijos vadas generolas Derevianko apleido Japoniją, oficialiai neatsisveikinęs su generolu MacArthuru. Generolui Derevianko su 40-čia vyriausių patarėjų išvykus, Japonijoje dar liko apie 110 Sovietų pareigūnų misija, kuriai vadovauti paliktas nežymus Sovietų pulkininkas A. Polyšanko.

RAUDONOJI LUFTWAFFE

LONDONAS. — Kaip praneša "Daily Mirror", Sovietų Rusijos valdžios organai leido Rytų Vokietijai pradėti lėktuvų gamybą. Apie tai pranešė Rytų Vokietijos ministerio pirmininko pavaduotojas. W. Ulbricht'as. Oficialūs Britų valdininkai pareiškė, kad tai yra aiškus Keturių Didžiųjų susitarimo sulaužymas. Vakarų Vokietijoje šis naujas žygis yra laikomas pirmuoju žingsniu organizuoti komunistų interesams tarnaujančią Luftwaffe. Tuo tarpu okupaciniai Britų valdžios organai uždraudė vokiečių sklandymo modelistų planuotą susirinkimą tis Celle. Britai pareiškė, kad toksai susirinkimas galėtų pažeisti Sąjunginiuku nustatytas vokiečiams aeronautikos sąlygas.

JAV VARŽYMAI RAUDONIESIEMS DIPLOMATAMS

VAŠINGTONAS. — JAV vyriausybė paskelbė Rumunijos diplomatams kietus suvaržymus, nustatydama jiems 35 kilometrų laisvo judėjimo ratą. Norėdami vykti toliau, jie privalo gauti iš Valstybės Departamento specialų leidimą. To paties departamento pasekretorius pareiškė, kad panašūs suvaržymai esą gali būti nustatyti ir kitiems Rytų Europos kraštų diplomatams, tačiau JAV vyriausybė šiuo metu nesiruošia įvesti suvaržymus Sovietų Rusijos diplomatams. Be to pasekretorius dar pridūrė, kad Rumunijos ir Čekoslovakijos laikysena gali paskatinti JAV nutraukti su tomis valstybėmis diplomatinius santykius, kaip tai jau neseniai yra įvykę Bulgarijos atžvilgiu.

LONDONAS.—Britu karo teismas Frankfurte nuteisė mirties bausme britu kariuomenės kareivį G. K. Linsell'į už tai, kad pastarasai, būdamas sargybos poste, nušovė vieną girtą vokiečį policininką. Nuteistasai britu kareivis šovė į mašiną, kurios šoferis neklausė jo įspėjimo sustoti. Savo mirties sprendime karo teismas rekomendavo nuteistąjam pasigailėjimą.

Šnipai patenka tinkluosna

LONDONAS. — Per. savaitę JAV saugumo organai suėmė dar vieną atomo šnipą, Filadelfijos chenmiką H. Gold'ą. Jis buvo suimtas pagal Londono agentų telegrafinį pranešimą, kurį jie pasiuntė JAV žvalgybos organams po vieno apklausinėjimo garsiojo britų šnipo dr. Fuchs'o, atliekančio šiuo metu 14 metų kalinimo bausmę. Suimtasis Gold'as kaltinamas bendradarbiavimu su dr. Fuchs'u ir teikimu Sovietų Rusijai atomo energijos paslapčių. Londono "Reynolds News" teigia, kad netrukus būsią suimta per dvyliką Anglijos, Amerikos bei Kanados mokslininkų, kaltinamų teikimu Sovietų Rusijai atominės bombos paslapčių. Laikraštis teigia, kad toliau apklausinėjant kalinamą dr. Fuchs'ą, esą atidengta apie 200 naujų pavardžių.

GARBINAMAS STALINO — HITLERIO SUSITARIMAS

LONDONAS.—Londono diplomatų sluogsniuose didelio nustebimo sukėlė oficialiai paskelbtos žinios apie tai, kad Čekoslovakijos užsienių reikalų ministeris Siroki viešai apibudino Stalino-Hitlerio susitarimą 1939 m. kaip "didžios vertės žmonijos pažangai" ir sutrukdžiusį "žemą ir išdavikišką anglosaksų imperializmą." Pranešdamas apie tai "Observer" Pragos korespondentas samprotauja, ar toksai aukšto komunistinio krašto vyriausybės pareigūno pareiškimas nebus tik požymiu naujos versijos, kad panašus paktas vėl gali būti sudarytas tarp Sovietų Rusijos ir Rytų Vokietijos.

LONDONOS.—Šiuo metu atliekąs 14 metų kalėjimo bausmę, atominis šnipas dr. Klaus Fuchs'as britų ir amerikiečių saugumo valdininkams išduoda visus savo išdavikiškojo šnipinėjimo Sovietų naudai bendradarbius. Jis jau atpažino iš rodomų nuotraukų apie 50 šnipinėjimo grandinės dalyvių. Dr. K. Fuchs'o bendradarbių būta D. Britanijoje, Jungt. Amerikos valstybėse ir Kanadoje.

KREMLIAUS HITLERIO DVASIA BERLYNE

BERLYNAS.—Gegužio 28 d. Berlyne, Sovietų valdomoje zonoje, įvyko komunistinio jaunimo vaikštynės, kuriose dalyvavo apie 500000 mėlynmarškinių vokiečių jaunuolių. Sunkiai ginkluoti Vakarų Sąjungininkų kariniai daliniai stropiai saugojo vakarines Berlyno sienas. Jokių incidentų ar tvarką ardančių bandymų nejvyko. Komunistinio jaunimo vaikštynės buvo atliktos didžiausių pagyrų ir garbinimų Stalinui ženkle. Dalyvavo ir komunistinės Kinijos delegatai. Komunistinės Rytų Vokietijos prezidentas Pieck'as savo kalboje apibudino Staliną įprastine Sovietų Rusijos vergaujančiųjų vadovų fraze — "Didžiausias ir geriausias Vokietijos liaudies draugas." Vakarų laikraščių atstovai, stebėję hitlerinio jaunimo judėjimą prieškarinių metu, pareiškė, kad šis Sekminių judėjimas savo dvasia nieku nesiskyrė nuo anų laikų nacinio jaunimo vaikštynių. Tą patį teigdamas vienas vokiečių laikraštis pridūrė, kad skirtumas tepastebėtas tik uniforminių marškinių spalvoje — vietoj rudos spalvos mėlyna.

PERBĖGO VAKARUOSNA

BERLYNAS.—Raudonųjų Sekminių vaikštynių metu į Vakarų zonas perbėgo 39 Berlyno Sovietų zonos policininkai. Iš paradų į vakarus taip pat perbėgo 11 mėlynmarškinių jaunuolių.

ATMESTAS DAR VIENAS BANDYMAS

BERLYNAS. — Per. penktadienį Vakarų Sąjungininkų aukštieji komisarai kreipėsi į Sovietų Rusijos karinį gubernatorių, prašydami ir kviesdami pravesti visoje Vokietijoje vienus bendrus rinkimus. Kalbėdamas Sekminių demonstracijose Berlyne, Rytų Vokietijos ministerio pirmininko pavaduotojas W. Ulbricht'as atmetė Vakarų pasiūlymą ir pareiškė, kad toksai pasiūlymas vokiečiams nėra reikalingas.

J. P. Kedys.

Skamba kalami ginklai

(PASKUTINIOJI FAZĖ Į III PASAULINĮ KARĄ)

Mano supratimu visą laikotarpį, vedantį į III pasaulinį karą, galima suskirstyti į tris fazes. Pirmoji — prezidento Roozvelto principų laikymasis santykiuose su SSSR, kurie maždaug taip skamba: "Sovietai tikrai nuoširdžiai bendradarbiaus su JAV, jei mes tik patenkinsime jų norus." Šito principo prezidentas Roozveltas laikėsi santykiuose su SSSR visą karo laiką (dėl ko, žinoma, karas ir užsibaigė dėl JAV labai nevykusiai, o Rytų Ruropos tautoms tragiškai); nuo jo neatsisakė dar kurį laiką ir po Roozvelto JAV užsienių reikalų ministerija, Kongresas ir Baltieji Rūmai.

Šios pirmosios fazės metu, tenkindami SSSR norus, vyriausi JAV politikai, padedant anglams, pasirašė pilną nesąmonių Potsdamo sutartį, padovanodami Sovietams Rytprūsius ir Turingiją, pripažino visai nedemokratiškais pagrindais sukurtas Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos ir Jugoslavijos vyriausybes ir toleravo Čekoslovakijos perversmą. Toliau, Sovietams norint, nurašė nacionalinę Kiniją, politrukams leido šeimininkauti visoje okupuotoje Vokietijoje, — tai vis požymiai išgyventos pirmosios fazės.

Blaiviau galvojantieji JAV žmonės pamatę, kad su Roozvelto principu santykiuose su SSSR toliau vadovautis negalima, ėmė raginti savo vyriausybę keisti santykių su Sovietais gaires ir čia prasideda antroji JAV politikų praregėjimo arba Stop fazė santykiuose su SSSR. Šios antrosios fazės pradžia reikia laikyti Sovietų iškraustymą iš Irano 1947 m., pasilikimą Berlyne ir apsupto miesto maitinimą, atskilusio nuo Maskvos Tito parėmimą ir daugelį kitų faktų.

Trečioji fazė, kurią mes kaip tik šiuo metu išgyvename, yra sąjungininkų medžioklė ir ginklų kalimas, arba tikrasis įvadas į III pasaulinį karą. Kaip žinome, šie du dalykai ir yra vieni svarbiausių bet kokio karo atveju ir, kada jais pradedama rūpintis, tai jau ženklas, kad rimtai ruošiamasi kariauti. Kaip atkakliai būsimojo karo oponentai, Sovietai iš vienos pusės ir JAV su Anglija iš kitos pusės, kovoja dėl sąjungininkų verbavimo III-jam pasauliniam karui, mes matėme iš M.P. Nr. 67 straipsnio "Vokietija — pasaulio politikos brandiolys." Tačiau ne vien dėl Vokietijos varžomasi. Pasekime politiką Japonijos atžvilgiu: čia lygiai tas pat, kaip su Vokietija. Kiniją jau kaip ir iškrito iš varžytynių lauko, atsistodama Sovietų pusėj. Prezidento Trumano lėktuvas su didžiausia pompa atskraidino Indijos ir Irano vadus į JAV, kurie čia po kelias savaites viešėjo, politikuodami, medžiodami ir šokdami . . . Tai jokie mandagumo ar turizmo vizitai, bet faktai medžioklėje dėl sąjungininkų trečiąjam pasauliniam karui. Nemažiau yra veikiamos, spaudžiamos ir grąsomos Europos ir Pietų Amerikos neutraliosios valstybės pasirinkti vieną ar kitą pusę ir ruoštis būsimąjam karui. Ir reikia atvirai pripažinti, kad tikrai neutraliųjų valstybių skaičius šiandien galime suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Vadinasi, visas pasaulis jau yra pasiskirstęs į dvi stovyklas ir tik laukia karo trimito garso.

Dabar pažiūrėkime, kas gi darosi ginklavimosi srityje. Imkime visų ginklų karalienę atominę bombą. Kaip žinome, praėjusiais metais Sovietai pradėjo gaminti atomines bombas, suardydami JAV šios ginklų rūšies monopolį. Po šio didelio smūgio JAV mokslininkai, kariai ir politikai sudarė planą gaminti, taip vadinamą, hidrogeninę — vandenilio atominę bombą, kuri būsianti 1.000 kartų galingesnė, kaip uranijaus bombą. Kuo į tai atsakys Sovietai, niekas nežino, nes jie nieko apie savo planus ar ketinimus nekalba. Ir kitose ginklų šakose, kaip aviacijoje, laivyne ir sausumos kariuomenės apginklavime, dieną iš dienos gaminami vis moderniškesni ir galingesni ginklai, apie kurių tikrąjį veikimą pasaulio viešoji opinija mažai ką težino. Kad pasaulis vėl įėjo į ginklavimosi azartą, tai galima aiškiai matyti iš didžiųjų pasaulio galybių karo reikalams skiriamų nepaprastai didelių sumų paskutiniųjų metų biudžetuose. Taigi esame didžiausio pasaulyje apsiginklavimo varžybų liudininkais, kuris, kaip mokslininkai įspėja, grąso ne tik pačiai žmonijai ir jos kultūrai, bet gali privesti net prie pačios mūsų planetos sunaikinimo.

Baigiant tenka konstatuoti, kad būsimojo karo priešai šiandieną su visu rafinuotumu medžioja ir rikiuoja savo sąjungininkus ir jiems kala moderniškiausius ir žmogaus protui sunkiai suprantamo galingumo ginklus, kas aiškiai rodo, jog išgyvename paskutinę fazę į III pasaulinį karą, ir apie bet kokią teoriją šio karo išvengimui negali būti ir kalbos. Dabar tuoj pat kyla mums klausimas, gi kaip ilgai užtruks ši trečioji ir paskutinioji fazė į III pasaulinį karą? Žinoma, į šį klausimą negalima atsakyti tik skaičiaus užrašymu, todėl apie tai sekantį kartą.

Viktas S. Liauda

Ateiviai padeda Australijos ūkiui

Australijos vyriausybės gyva sparta vykdoma imigracija jau pradeda duoti konkrečių vaisių krašto ekonomikoje. Australija, būdama turtinga žaliavomis, labai stokoja darbo rankų joms eksploatuoti, taip pat stokoja darbo rankų vidaus rinkos klausiamoms reikmenėms patenkinti. Antra vertus, padidėjęs gyventojų skaičius turi įtakos į vartotojo paklausos didėjimą, kapitalų augimą, produktingumo pakilimą, gyvenimo lygio pakėlimą.

Ligi šiol ateiviai, atlieką darbo prievolę, dirba daugiausia toje pramonėje, kuri vietos gyventojams atrodo "nepatraukli" atlyginimų bei darbo sąlygų atžvilgiais. Baigę prievolę, daugelis kvalifikuotų darbininkų bei amatininkų, reikia manyti, jei unijos nedarys kliūčių, imsis savo įprastinio darbo, tuo daugiau prisidėdami prie gamybos kokybės pakėlimo bei didindami paklausą, kas savo ruožtu pagyvins ūkinių gerybių apykaitą.

Kiek yra ateiviai prisidėję prie Australijos ūkinio gerbūvio, galima susidaryti vaizdą iš Imigracijos ministerio Holt'o pranešimo šių metų Australijos Pilietybės Konvencijoje. Dirbančiųjų Australijoje bendras procentas, atvykus imigrantams, pašoko nuo 42 ligi 55, ir tas santykis turi požymių smarkiai didėti. Naujoji darbo jėga nukreipiama ten, kur sunku gauti australas darbininkas, kaip, pavyzdžiui, hidro-elektros stočių, užtvankų statybose ir kitur. Apskritai, pareiškė ministeris, ateiviai, kaip darbštūs ir geri darbininkai, yra žymiai prisidėję prie Australijos ūkinės gamybos pakėlimo. Štai, keli pavyzdžiai:

N.S.W. cemento gamyba 1949 m. rugsėjo mėn. pasiekė 53.000 tonų, t.y. 11.000 tonų daugiau, nei 1949 m. birželio mėn. 1949 m. lapkričio mėn. N.S.W. plytų gamyba padidėjo 32 mil. plytų mėnesiui. Viktorijoje išvietinti asmenys pagamino per metus extra 45 mil. plytų. N.S.W. čerpių gamyba padidinta 10%. Broken Hill plieno pramonėje dabar dirba 80% savo pajėgumo; pernai dirbo 65%. Australian Iron and Steel Company įmonės gamybą padidino nuo 9.500 ligi 12.000 tonų per savaitę. Iron Knob, S.A., 50 išvietintų asmenų didžiai padidino geležies rūdos gamybą. N.S.W. miško medžiagos gamyba pasiekė tokį lygį, kad ji nebegali būti padidinta, neatidarius naujų įmonių. Viktorijos miško medžiagos gamyba, priėmus darbams ateivius, padidėjo 3 mil. super feet per metus. Melbourno malkų paklausa — ilgus metus negalėjusi būti patenkinta — buvo patenkinta vien tik išvietintų asmenų darbu. Jie taip pat pagamino 15.000 tonų malkų Milduros irigacinei stočiai. Colonial Sugar Refining Co., fabrikai Melbourne, priėmę ateivius, padidino gamybą 15%. Cukraus gamyba maišais pašoko nuo 55.000 ligi 90.000 per savaitę. S.A. motorų statymo pramonė, priėmusi darbam 800 išvietintųjų pataisė savo keblią padėtį.

Žymiai sumažinta ligoninių aptarnaujamo personalo stoka. Išvietintųjų darbas geležinkeliuose — 2.150 asmenų N.S.W. ir 2.500 S.A. — palaiko tvarkoje gyvybinės reikšmės kelią ir dirba kitokį darbą. Lenkų imigrantai, dirbantieji Tasmanijoje prie hidro-elektros stočių statybos, gali didžiuotis akivaizdžiais laimėjimais darbe. Warragamba užtvanka, N.S.W., pasiekė reikiamą pažangos laipsnį, priėmus darbams išvietintuosius. Geelong, Viktorija, padidino vandens tiekimą — žymi pažanga tebuvo galima išvietintųjų darbu. Išvietintųjų atvykimas į State Rivers and Water Supply užtvankos statybos bei irigacijos darbus pastūmėjo darbų pažangą. Queenslando cukrinių nendrių rekordinis derlius buvo nuimtas išvietintiesiems padedant. N.S.W. žemės bei gyvulių ūkis turėjo 600 išv. darbininkų. Vaisių derliams nuimti įvairiose valstijose žymią paramą davė ateiviai. Privačiuose namuose tarnaitėmis dirba 3.500 imigrančių.

Tai yra keli konkretūs pavyzdžiai, parodą ateivių indėlį Australijos ūkiui. Tasai indėlis duoda jiems moralinę teisę reikalauti tinkamesnių gyvenimo sąlygų, kur galėtų, pavyzdžiui, rasti ne tik sau, bet ir savo šeimai pastogę, atitinkančią aukšto pragyvenimo lygio krašto gyventojo reikalavimus. Jų indėlis ūkiui taip pat uždeda moralinę prievolę kai kurioms profesinėms organizacijoms peržiūrėti savo neigiamą nusistatymą imigrantų atžvilgiu. Iš viso tuo daugiau laimėtų šis kraštas, besistengiąs žygiuoti drauge su pirmaeilėmis pasaulio valstybėmis.

Vaizdai iš Kolumbijos

Išvykęs tremties vargo vargti į Kolumbiją, ats. gen. Grigaliūnas-Glovackis aprašo to krašto gyvenimo sąlygas.—

Sveikatingumo atžvilgiu Kolumbijoje yra įvairių įvairiausių vietų, nes Kolumbija didelė valstybė. Tose gi vietose, kur lietuviai susispietę, pav., Bagotoje bus kaip Lietuvos ruduo, o Medelline, kaip Lietuvos vasara. Krosnių namuose nėra. Virtuvės čia tik elektrinės, dujų ir žibalo plytelės. Elektra pigi, bet sugedus tenka naudoti primusą, kurį verčiau atsivežti, nes jis čia brangus. Žibalo čia kiek nori ir nebrangiai. Butai mieste brangūs. Galima apsigyventi toliau nuo centro, nes susisiekimas geras ir pigus. Sūnus, pav., turi butą erdvų ir ne taip toli nuo centro, moka 130 pesų (43 — 45 dol.). Dirbantieji ūkyje turi butą, kurą ir šviesą. Atlyginimas paprasto darbininko labai prastas, su šeima iš jo neišsilaikysi, pav. p. Petrauskaitė dirba fabrike ir gauna 70 pesų, 30 sumoka už kambarį, o 40 pesų jai lieka kukliam maistui. Marčiai norint stoti fabrikan buvo pasiūlyta tik 60 pesų (20 dol.) per mėnesį.

Jokio socialinio draudimo bei darbo apsaugos nėra. Tarnautojas ar darbininkas atiduotas darbdavio malonei. Pav., aš su žmona dirbome firmoje (ūky) pas vieną vokietį už 150 pesų (50 dol. U.S.A.) per mėnesį. Tai laikomas labai aukštas ir geras atlyginimas. Be to, butas iš 2 kamb., virtuvės ir patogumų. Dirbome nuo tamsos iki tamsos, nes teko 2 karves melžti, penkias nemelžiamas ir telyčiukę bei dvi kumelkas šerti, joms pašarų paruošti ir savo laiku duoti, apdribti tinkamai veik ¼ ha daržo, prižiūrėti ir sutvarkyti maždaug 1 ha sodo, veik kasdien mazgoti dvi, jo namo, verandas, valyti didelį kiemą, plius sutvarkyti ir prižiūrėti gėlyną. Kai mes su žmona per šešias savaites sutvarkėme, gerai apdirbome prieš tai labai užleistą daržą, gėlyną, viską apsodinome rasoda, tai likome atleisti iš pareigų, o pakeisti dviem juodukais (vietiniais) bene už 100 pezų.

Ir taip visur. Vietą reikia rasti pačiam, nes čia nieks darbininkų neieško ir skelbimų neduoda. Samdo per pažįstamus ir tik tai, kas jam reikalinga ir naudinga, samdo tą, kuris darbdaviui galėtų ką nors naujo parodyti, ką nors naudingo išmokyti ir laiko tol, kol neišmoko vietinio, arba kai jam duoda pelną, kitaip prie pirmos progos atleidžia be ispėjimų, kompnesacijos ir pan.

Iš specialistų čia greičiau ir geriau įsitaiso inžinieriai-mechanikai, technologai, geri šoferiai, monteriai, fabrikų meistrai, gal kiek veterinoriai, agronomai, medikai, statybininkai, ir pan.

Keliolika lietuvių čiia įsitaisė neblogai, keli net gerai, tačiau tai yra tik laimės ir atsitiktinumo dalykas, bendrai gi dauguma vargsta ir svajoja apie U.S.A. ar tėvynėn grįžimą. —*G.S.*

Lietuvis iškalėjo 5 metus pokariniame Buchenvalde

Šiomis dienomis Mūsų Pastogės redaktorius gavo iš Berlyne gyvenančio tautiečio Mato A. Juodviršio laišką, kuriame pastarasai pasipasakoja nuostabų savo tremties vargą. 1945 m. bolševikams užimant Vieną, minimas tautietis pasitraukė į Turingiją ir sustojo Gothoje. Nelemtomis aplinkybėmis nesuskubo iš čia pasitraukti, kai amerikiečių duosnumo dėka Turingiją užplūdo Kremliaus armija. Tų pačių metų birželio 28 d. Matas A. Juodviršis bolševikų buvo suimtas ir įmestas į Buchenvaldo koncentracijos stovyklą. Ištisus penkerius metus jam čia teko išgyventi tokias kančias, kurias, kaip jis rašo, jei būtų galėjęs savo gadynėje išgyventi Algieri Dante, tai jis būtų pateikęs kur kas baisesnį pragaro vaizdą savo "Dieviškoje Komedijoje." Tik šių metų kovo mėn. 11 d. Matui Juodviršiui pasisekė gyvam išlysti iš sovietinio Buchenvaldo pragaro ir patekti Berlynan. Vakarų zonon. Šiuo metu jis, iškankintas penkerių metų neapra-šomų kančių gyvenimo, yra gydomas vienoje Berlyno ligoninėje, Scharlottenburge. Savo laiške Matas Juodviršis toliau pasisako šiuo metu neturįs nė vieno savo pažįstamo ar giminės adreso. Jis mielai norėtų vėl susisiekti bent laiškais su savo draugais, kurie, kaip jis pasisako, dar Lietuvoj visumet vadindavo jį "Ispano" pravarde. Matas Juodviršis ir toliau lieka kuriam laikui taisyti pairusios savo sveikatos Berlyno ligoninėje, gi trokšdamas kuriuo nors būdu praskaidrinti niūrų savo likimą, jis maloniai prašo visus savo draugus bei pažįstamus rašyti jam šiuo adresu: M. A. Jodwirz, Berlin-Sharlottenburg, Stallupoener Alee 31, Klinik-Dr. Westrick.

Tai tikrai skaudaus likimo ištiktas mūsų tautietis. Būtų labai gera, kad moralinio pastiprinimo laiškais jam suteiktų ne tik jo draugai bei pažįstami, bet ir kiti tautiečiai. Nors savo laiške, kreipdamasis į Mūsų Pastogės redaktorių, jis ir neprašo jokios materialinės pagalbos, tačiau, reikia manyti, kad vienas-antras siuntinėlis labai ir labai jam praverstų.

Britu ministeriai Malajuose

SINGAPURAS.—Britų karo ministeris Strachey ir kolonijų ministeris Griffiths atvyko į Malajų salyną. Su atitinkama apsauga jie lankėsi pavojingose Malajų sukilelių siaučiamose vietovėse ir kalbėjosi su čiabuviais gyventojais, gi Serembane juodu pakalbino ir suimtus sukilėlius.

A Draught of the New World's Wine

By JOHN LOUGHLIN

When the last of the waggons are unloading their grapes into the crushers, the pickers turn out again to join the folk of the 11 towns of the valley in two days of merry-making, and the valley fills with tourists from near and far who have flocked to the wine country to see the festivities and tour the wineries.

From the prettiest girls of each of the towns, the "Daughter of Bacchus" is chosen and crowned at the vintage ball at Nuriootpa, where the bands play from grape waggons while the dancers press their own grape juice, dance till the small hours under marquees, and go on dancing till dawn.

They pause for breakfast, and then, from secluded farmyards, from behind the closed doors of stores and stables, and from all the other hiding places, they wheel out the decorated floats they have been preparing in secret for the highlight of the pageant—the vintage carnival.

Old Bacchus himself, looking the tipsy character he is, sits astride a giant wine barrel to lead the vintage procession of 50 decorated floats, brass bands, pretty girls, and clowns. From Nuriootpa, whose streets are decked with palm leaves, vines, and bunches of grapes, they give it a rousing send-off, and it winds through the vineyards from town to town, finishing up at the town of Tanunda, where everybody gathers for a sports meeting, a Saturday night of high carnival, and a great barbecue.

Under the floodlights the valley's famous brass bands blare, the lads and lasses dance in the marquees, try their luck at hoop-la and the cocoanut shy, or cheer to leisurely victory their champions of the draught horse derby—a tense struggle of magnificient giants fought out at walking pace (those that forget their dignity and break into a trot are disqualified).

Then, to round off the festivities, they all crowd around huge fires, while 10 butchers serve them up the three 600lb. bullocks (seasoned with 180 loaves of bread, two bags of onions, and appropriate spices) that have turned on the spits for 30 hours.

Sunny South Australia is the pre-eminent wine State of Australia. Eighty per cent. of the total 1946-47 production of 30,000,000 gallons came from its cellars, and it is the Barossa Valley that contributes a major share of it. Elsewhere in Australia, vineyards cover fairly large areas in Victoria and New South Wales, and smaller areas in Queensland and Western Australia.

Cultivation of the vine is Australia's oldest horticultural pursuit. The first vines came into the country with the founders of the first settlement in the new continent in 1788. Present-day vineyards, spread over 120,000 acres (including the currant, raisin, and sultana areas), have sprung from vines introduced from France, Spain, and Portugal.

Most of the wine making is still in the hands of the families whose pioneer forbears planted the first vines in South Australia and pressed their first grapes in mud huts and crude cellars.

The vine growers no longer crush their own grapes in their home cellars. They send them to the big wineries that have grown from those humble beginnings into nation-wide family businesses. One of these maintains wineries producing 2,500,000 gallons of wine a year, and has cellars in which it can keep 5,500,000 gallons maturing at a time. Their equipment and methods are kept abreast of advances in the greatest wine countries.

Wine making is conducted on a high scientific level but after all, when it comes to making choice wines, the human factor can never be eliminated by the test tube, so it cannot be a soulless business. Talk to the young men who today are carrying on the big family concerns, and you get the impression that they like to think of themselves as custodians of the ancient traditions of their art, as well as of the prestige of the wines associated with their family names.

Those men are conscientiously striving to gain an even greater place for Australian wines in the eyes of the world's judges. Where science can help, nothing is left undone. Well-endowed laboratories are maintained at the wineries. The young men sent to be trained at South Australia's Roseworthy College, whose advanced oenology course is on equal terms with that of the Montpellier Institute of France.

Much of the earlier prejudice against wines from the new countries has been broken down by the sheer merit of the products sent to the overseas countries.

For a long time importers had been accustomed to associate wine types with certain countries: sherry, with Spain; port, with Portugal; claret and champagne, with France. The suspicion that wines from Australia bearing similar names were necessarily inferior imitations, died hard. Some of our wines are now marketed under such distinctive names as Purple Para, Solero, or Tremeah, instead of the type names, but in general, the European name has been adopted for each type.

In Australia the same factors as in the older countries determine the types and qualities of wines—grape varieties, soil, climate, maturity. Type for type (apart from Europe's most renowned vintages), Australian wines compare well in quality with European wines, though they are sometimes distinctive in character.

Similarly, wines from different localities in Europe have acquired distinctive characters. But these distinctions, both in this country and in Europe, may only be apparent to the experienced wine taster, and in many cases it is only the connoisseur who can tell, say, a good Australian sherry from a Spanish sherry.

A general practice of Australian wine makers is to blend the vintages of various years to maintain dependable quality standards in the bulk of their wines. Climatic conditions cause variations in each year's vintage, though in this even climate the variations are less pronounced than in European countries. However, vintage wines of very high quality are marketed, as well as blended wines.

Reserves of well-matured high quality wine in Australian cellars were depleted by the tremendously increased demand during the war. Big vintages of recent years will go a long way toward replacing maturing stocks, and the industry is studying its future markets.

Many uncertainties beset the wine industry the world over. The war disrupted the stable pre-war basis of international markets, and conditions have not yet settled down again. Australian vintners, allowing for the unpredictables, declare that the substantial strides their industry has made in recent years justifies their confidence that, on merit alone, their wines will continue to win fresh admirers abroad.

Exhibitions of New Australian Art

The Federal Director of the Arts Council of Australia has asked the Minister for Immigration to display throughout the Commonwealth, exhibitions of New Australian Art, similar to the Display in Canberra during the Citizenship Convention.

To maintain the high standard of New Australian arts and crafts, the Department of Immigration intends to arrange an exhibition of the very best exhibits available, to be shown to the public throughout Australia.

All New Australians — artists, painters, sculptors, etchers, handicraft workers, etc., are invited individually, or in groups, to participate by sending in their suggestions, work and exhibits. Work done in Australia is particularly welcome.

A Committee composed of Australian and New Australian artists will make the selection of the exhibits. The Department of Immigration will accept full responsibility for any losses or damages, will print a catalogue with pictures, arrange the transport of the exhibits in specially built cases, and will appoint three persons in charge of the exhibition.

In the arts section, the exhibits will be displayed as individual works. In the craft section, every nationality will have a stand and the names of makers will appear in the catalogue. The exhibition will be displayed in all Capital Cities and larger centres, and it is expected that the local New Australians will assist to complete the display in their area by adding their contribution.

The exhibition will begin in June-July and will last about four months, after which time the exhibits will be returned to the owners.

Artists interested in this exhibition are requested to write to the Secretary, Department of Immigration, Canberra, Attention Mr. R. E. Armstrong—before sending in their exhibits.

Col. Jonas Petruitis

INTO THE HANDS OF THE NKVD

PART 16.

At night it thundered and lightened. Rain poured as if from a bucket. We were wet through and shivering with cold. With the dawn the sky cleared and the sun burned hot. Again I was racked with fever. Joseph now insisted that we go immediately to the kolhoz that I had seen. I agreed, for it was evident that our strength was giving out. I asked my friends to wait until the fever left off. After about an hour I felt much better. We began to walk in the direction of the kolhoz. I lagged about half a kilometre behind my friends although they were walking very slowly. At last we came to a marshy meadow. Ahead of us were rye fields and village houses. Here my strength gave out. I lay down in the grass. Joseph and our Polish friend went on. Soon they returned, carrying a raw egg and a bit of bread. After a few moments an old woman came out of the village with a lovable child about four years old. She brought me a bowl of sour milk and a bottle of some home-made drink. She told us that the child was her grandchild. One of her sons was in the army, the other was imprisoned at hard labour. "Perhaps I will never see him again," she said sadly. "This baby is his son. His mother works in a factory in Puhovichi. The poor little thing might as well be an orphan."

The old woman had such a look of kindness in her face that she seemed like a creature from heaven to us. For months we had been accustomed to the savage faces of the NKVD men. It seemed that her smile made my soul come to life again. My heart was filled with happiness and gratitude to the kind old lady.

After a while she went back whence she had come. We continued on our way to the kolhoz of Zapalchiki. Everywhere were crowds of refugees. At first we thought we too would pretend to be refugees. But it was clear that our unkempt beards and our ragged clothes would give us away. At the same time we wanted to spend this next night under the shelter of a roof. The labourers of the kolhoz were afraid to give us shelter, and sent us to a school building at the other end of the village. We learned that identification papers had to be shown here. No one was allowed in the village without identification papers. We had to give up our dream of sleeping under a roof. Instead, we crept under a pile of straw and lumber. The night was very cold. Again the mosquitoes gave us no peace. We were terrified that someone might ask for our papers at any moment.

The blast of the swine-herd's horn awakened us on this morning of June 30. We had made the acquaintance of this old man already the day before. We had told him who we were. We had complete confidence in him. Now we asked him the way to Puhovichi; he gave us directions. We were not successful in getting there, however, for at the bridge on the way there soldiers were asking everyone to show identification cards. We turned back to Zapalchiki. Then we left it and came to the Molotov kolhoz.

Here I again succumbed to fever. Everything went black before my eyes. I fell and could not get up again. Joseph did not want to leave me, but I persuaded him to go on without me. We agreed that if one of us should reach Lithuania first, he was to tell the relatives of the other everything that had happened and the name of the place where he last saw him. Each of us would make efforts to get in touch with the other immediately on returning.

Joseph and our Polish friend embraced me and then went on. I followed them with my eyes. They went towards the east. I lay in the ditch near the Molotov kolhoz. After several hours I felt stronger. Crawling along the fences of the villages, passing a small wooden tower on a hill, I reached a potato field. Crossing it, I found myself in a forest. Finding a dry spot under the pines, I lay down and fell asleep.

The sun was setting when I woke up. I heard voices conversing in Russian. One voice said: "Here he is. I saw him here, under the pines, already during the day."

I was terrified. Were these NKVD men pursuing me?

I sighed in relief. Coming towards me was an old woman and a young boy about seventeen years old, with a whip in his hand.

"Let me see you, golubchik (little pigeon). How do you look? Are you young or old? How did you get here?" asked the woman in a kind voice.

"I am a refugee from Minsk. I am very tired and sick. That is why I am resting here under the trees," I replied.

"Ah, you are no longer young. You must be very tired and hungry. Don't be afraid of me, little pigeon, tell me the truth. You must be one of those prisoners that the NKVD men were shooting at over there in the forest, beside the road. I saw you already during the day. Do not be afraid of us; this young man is my son—he is the head of this and also of another kolhoz" she reassured me. "I will send my daughter here at once; she will bring you something to eat," said the good-hearted old woman, looking at me with great pity.

A short time after she left me, a fair-haired, slender girl of about 18 ran up. She brought me a jug of sweet milk, rye dumplings with sauce and a morsel of cheese.

While I was eating, conversing with her the while, the old woman came back. The girl addressed her as "granny;" evidently she was not her daughter. The sun went down in the meantime and it became dark.

(To be continued.)

MŪSŲ PASTOGĖ

4

REIKALAS AIŠKUS – LAUKIAMA TIK PATIES VEIKSMO

Gegužio 20-21 d.d. Gretos lietuvių kolonijoje lankėsi ALD Centro Valdybos pirmininkas A. Bauze, kuris visuotiname Skyriaus susirinkime atliko pranešimą apie Lietuvių Namų reikalą. Visi susirinkusieji karštai pritarė Lietuvių Namų įsigijimui ir pasižadėjo remti pagal išgales. Susirinkime diskusijų metu užakcentuota visais galimais būdais organizuoti namų įsigijimui lėšas: loterijomis, namų ženkliukais. Taip pat užakcentuota, kad namai būtų įsigyti tuo būdu, kad ALD teisiškai būtų pajėgi Lietuvių Namus administruoti ir būti tikruoju tų namų šeimininku. Šiam Gretos ALD Skyriaus susirinkimui pirmininkavo p. Keraitis, kuris padėkojo svečiui ir palinkėjo ALD Centro Valdybai geros sėkmės šiame dideliame darbe.—*Al. Mrg.*

PRAŠYMAS "AMERIKOS BALSUI"

Canberros ALD Skyriaus Valdyba atkreipė demesį į Mūsų Pastogėje neseniai spausdintą Venecuelos Lietuvių S-gos atsišaukimą dėl "Voice of America" transliacijų lietuvių kalba. Skyriaus Valdyba nutarė pasiųsti JAV Kongresui ir "Voice of America" direktoriui prašymus, kad ši svarbi informacijos tarnyba taip pat būtų atliekama ir lietuvių kalba.—*x.*

NAUJAS KURDINIMOSI PUNKTAS

Mažame N.S.W. valstijos Qvenbeayn miestelyje, septynių mylių atstume nuo Canberros, steigiasi graži 14 lietuvių kolonija. Talkos būdu, savaitgaliais, jie visi statosi namus. Tai Canberros lietuviai, kurių šeimos vis dar tebegyvena šeimų stovykloje. Pačioje Canberroje, kaip sostinės teritorijoje, negalima pirkti nuosavybės teisėmis žemės sklypo ir teleidžiama tik išsinuomoti.—*x.*

PADĖKA

Visiems prisidėjusiems prie mano vyro Pijaus Šlekio laidotuvių, pareiškusiems man taip sunkioje valandoje užuojautą, parėmusiems mane moraliai ir materialiai reiškiu širdingą padėką.

Stanislava Šlekienė.

BALSAS IŠ TOLIMOS VAKARŲ AUSTRALIJOS

Jau nuo senokai skaitau Mūsų Pastogę, tačiau susidariau įspūdį, kad Vakarų Australijoje lietuvių nėra — vis Sydnėjus, Melbournas ir Adelaidė teminima. Nemanau, kad visi V. Australijos lietuviai būtų saundaliai. Jie čia taip pat, kaip ir kitur, gyvena, juda lietuviškuose reikaluose, kaip besumanydami. Tačiau Mūsų Pastogės korespondentai šiame krašte turėtų labiau subrusti. Lyg ir paskatindamas kitus, bent mažu savo įnašu ryžtuos pailiustruoti Vakarų Australijos lietuvių gyvenimą.,— Wundowie vietovėje, kuri yra 22 mylių atstume nuo Northamo, gyvename kitų ateivių tarpe du lietuviai. Šios vietovės centrą sudaro geležies liejykla ir lentpiuvė. Čia dirba apie 400 žmonių. Seniau dirbantieji gyvena asbesto namukuose, gi naujai atvykusieji — palapinėse. Darbas šiose įmonėse — nei per sunkus, nei per lengvas. Už dvi savaites mokama £14. Geležies liejykloje naktinės pamainos darbininkai gauna truputį daugiau. Turime ir kai kurių patogumų: du kartu per savaitę kino seansą, anglų kalbos kursus prie mokyklos, turtingą krautuvę, mėsinę, klubą ir paštą. Daugumos ateivių šeimos gyvena Northamo šeimų stovykloje.—*J. Norvilas.*

Sukūrusiems skautišką šeimą,
MAGILONAI JABLONSKYTEI
ir
STASIUI PAULAUSKUI
šilimos, grįžimo į piliakalnių šalį linkė
Sydnėjaus Jūros Skautai.

Mūsu Pastogės administratoriaus pranesimas

M.P. administracija nuolat gauna iš skaitytojų laiškų, kuriuose dažnai mandagia, o kartais ir piktoka forma prikišama, kad negaunamas laikraštis iš viso ar gaunamas labai pavėluotai.

Labai džiugu, kad skaitytojai palaiko su administracija bičiuliška ryšį, norėdami vieną ar kitą dalyką išsiaiškinti, bet nemalonu, kai be pagrindo pykstama ir priekaištaujama.

Dar kartą tenka pranešti: Mūsų Pastogė išsiunčiama visiems skaitytojams vienu ir tuo pačiu laiku — kiekvieno ketvirtadienio rytą. Tam įrodyti yra gaunamas pašto kvitas su tiksliu laiko pažymėjimu. Skaitytojai, kuriems rodosi, kad kalti yra dėl laikraščio vėlavimo siuntėjai, gavę laikraštį turėtų atkreipti demesį į Lidcombe pašto antspaudo datą.

Del australiškų paštų neatidumo ir nepunktualumo laikraštį įteikiant, administracija padarė atitinkamų žygių. Ji parašė ALD Centro Valdybai raštą, pridėdama skaitytojų nusiskundimus, kad ši savo ruožtu per Centrinį Sydnėjaus Paštą padarytų žygių šiems nenormalumams pašalinti. Reikia tikėtis, kad šis klausimas ateityje pagerės.

Šia proga dar kartą prašau mielus tautiečius, jei norima išlaikyti savas spausdintas žodis ir jis didinti, žymiai gausiau prenumeruotis Mūsų Pastogę ir laiku apmokėti skolas. Tada, esu tikras, ji Jus lankys reguliariai ir bus žymiai didesnė.

V. Vėteikis,
M.P. Administratorius.

REMIA LIGONIUS

Woomeroje veikia prie ALD Skyriaus p. Petruškevičienės suorganizuota Ligonių Šelpimo Valdyba. Pagal gautą iš L. R. Kryčiaus Vokietijoj TBC sergančių 30 ligonių sąrašą, surinkta aukos ir siunčiami siuntiniai. Atrodo, kad p. V. Petruškevičienės ir J. Juodsnukio pastangomis bus pasiųsta po 2 siuntinius (11 svarų kiekvienas) vienam ligoniui. Po valdybos narių K. Tymuko ir A. Žilinsko išvykimo įtraukti kandidatai C. Dubinskas ir V. Petruškevičienė sudarė naują Skyr. Valdybą ir pasiskirstė pareigomis: pirm. — V. Petruškevičienė, sekr. — C. Dubinskas, ižd. — P. Bareišis. Dabartiniu laiku, atrodo, dar yra Woomeroj apie 50 lietuvių, kurių per 30 yra Skyriaus nariai.—*Woom. Balsas.*

Valdzios organai domisi ateiviu laikrasciais

Kaip praneša per. penktadienio "The Sun", specialūs vertėjai seka Australijoj veikiančių tautinių bendruomeniu veiklą ir jų leidžiamų laikraščių politiką. Šių laikraščių dauguma, pabrėžia laikraštis, atlieka naudingą Australijai tarnybą. Tačiau yra nustatyta, kad kai kuriuose tautybėse vyksta gerai organizuota komunistinė veikla. Pavyzdžiu pateikiamas jugoslavų laikraštis "Napredak", kuris nesiima pastangų sulaikyti savo komunistinius polinkius. Iš pradžių tasai laikraštis rėmė Tito politiką, tačiau po to, kai Tito susipyko su Kremliu, jis tuoj pat prisidėjo prie Maskvos diriguojamos prieštitinės linijos.

LIETUVIŲ ATSTOVAS TARPTAUTINIAME KOMITETE

Canberroje veikia Tarptautinis Komitetas, kuris palaiko nuolatinį ryšį tiek su valdžios įstaigomis, tiek su socialinėmis bei kultūrinėmis Australijos organizacijomis. Šis komitetas svarsto įvairius Australijos gyvenimo bei ateivių isikurdinimo klausimus. Canberros ALD Skyriaus Valdyba neseniai paskyrė šiam komitetui naują lietuvių atstovą p. Čeičį.—*x.*

CANBERROS SIUNTINIAI DŽIOVININKAMS

Canberros ALD Skyriaus Valdybos rūpesčiu jau balandžio mėnesį pradėta rinkliava Heilbrono Sanatorijoj besigydančių lietuvių džiovininkų naudai. Surinkta apie £20. Pirmieji siuntiniai jau pakeliui į Europą. Pagal gautą iš Heilbrono Sanatorijos lietuvių ligonių sąrašą, kai kurios šeimos apsičmė šelpti paskirus ligonius. Taip pat įvykdyta rinkliava ir Tautos Fondui, kuriam surinkta £6.16.0. Ši suma persiųsta ALD Centro Valdybai. Susitarusi su tėvais, vietos ALD Skyriaus Valdyba rūpinasi įsteigti lietuvišką savaitgalio mokyklą vaikams. Sunkumų sudaro patalpų klausimas. Baigęs 2-jų metų įsipareigojimo darbą, Juozas Noreika išvyko į Vakarų Australijos sistinę Perthą, kur vietos universitete, susidaręs atitinkamas sąlygas, pradės technikos mokslų studijas.—*x.*

MŪSŲ PASTOGĖS PRENUMERATORIAI

Mūsų Pastogę užsisakė ir prenumeratos pinigus įmokėjo:

N.S.W.—S. Grincevičius, J. Bikneris, J. Butnoriutė, P. Bložė ir K. Bakšys po £2.8.0; J. Jasiūnas, J. Matulaitis, A. Gaidukas ir M. Jančiutė po £1.4.0; E. Baškus, A. Leveris, A. Bučinskas, V. Lipčius, A. Vaičiulis ir S. Ališauskienė po £1.0.0; Kazlauskas (Greta), 18.0; J. Gilius, A. Žukas, V. Barkus, S. Narkevičius, Ch. Zaliūnas, V. Skeivys, J. Kuras ir Keraitis po 12.0; J. Sakalauskas ir Stuknys po 10.0; A. Alekna, J. Radziukynas, Kranauskienė, Kolakauskienė, Grigužis, Masiulis, Šliterienė, Zakarevičius, Jazbutis ir Dumša po 8.0; J. Mila ir V. Vaičiurgis po 4.0.

VIC.—L. Šeštakauskas £2.8.0; Seliokas £2.0.0; A. Gaigalas £1.12.0; J. Šestakauskas, J. Arnastauskas ir A. Zdunys po £1.8.0; M. Medeišienė, J. Maksvytis ir P. Dranginis po £1.4.0; V. Ivaškevičius, A. Ramanauskas, R. Budrevičiūtė, K. Kružikas, A. Subačienė ir P. Ogintas po £1.0.0; A. Baltrūnas 16.0; J. Gruževskis, V. Kaminskas, A. Nagulevičius, A. Vaitiekūnas, J. Sakalauskas, A. Bertašius, J. Vaičiulis ir K. Kazakevičius po 12.0; J. Baltaragis 8.0.

S.A.—V. Stalba £2.8.0; J. Šeštakauskas £1.8.0; St. Songaila £1.4.0; P. Urmonas, J. Butautas ir A. Markevičius po £1.0.0; A. Šerelis 16.0; E. Kurauskas 12.0; Vikas, Čepliauskas po 10.0.

W.A.—A. Silva £1.16.0; A. Petruškevičius ir M. Gelažius po 12.0.

QLD.—B. Liuga ir V. Andriekus po £1.0.0; Kirna ir B. Kimeklis po 12.0.

N.Z.—V. Procuta ir Šiuipys po £2.4.0; V. Vyčius £1.5.0; P. Stirbys £1.12.0; P. Šimkus £1.0.0; Skridulaitis 12.6.

U.S.A.—V. Lisauskas £1.6.6; V. Butėnas 12.0.

KANADA—A. Lingė £1.8.0.

Be to prenumeratą išlygino: Užubalienė iš S.A. £1.10.0; S. Grincevičius iš N.S.W. 12.0; J. Kecorienė iš N.S.W. 4.0; V. Procuta iš Šiuipys iš N.Z. po 6.0.

NAMU STATYBOS ARTELES

Tikra to žodžio prasme namų statybos bendrovės organizuoti mums būtų dar per anksti. Juk ir paprasčiausiam įsikurdinimui mūsų tautiečiai dar ne visi pakankamai yra susitaupę. Tačiau mes galime lietuvių susibūrimo centruose jau dabar organizuoti namų statybos arteles.

Dalis mūsų inžinierių, ekonomistų ir gerų statybos darbininkų sutarties laiką jau yra atidirbę ir šiuo metu yra laisvi darbo pasirinkimo reikale. Jie nekliudomai galėtų imtis tokių artelių steigimo, o kiti tautiečiai, dar sutarties laiko nebaigę, mielai prisidėtu viršvalandiniu bei šeštadienių ar sekmadienių darbu.

Namų statybos artelėms daug pinigų nereikia. Tas nedideles sumas bendriems darbo įrankiams įsigyti, statybinėms medžiagoms užpirkti ir ne artelės nariams (jei tokių būtų) už darbą mokėti nebūtų sunku sudaryti. Artelės nariai, kol artelė susidarytų pakankamą apyvartai kapitalą, galėtų už įdėtą darbą tada atlyginimą atsiimti, kai atliktas namo statybos darbas būtų baigtas ir savininko apmokėtas. Už statybines medžiagas juk mokėtų tas, kam namai statomi, pervesdamas iš banko gaunama įlgalaikį kreditą dalimis ar tiesiog iš savo kišenės, jei toksai mūsų tarpe atsirastų.

Anglai sako: "Mano namas — mano pilis." Mūsų inžinieriai ir menininkai turėtų čia pasistengti ir surasti priemonių, kad tos mūsų lietuviškos pilys būtų ir lietuviško stiliaus, ir vispusiškai gražios. Mūsų inžinieriai ir menininkai tai padarys ir suras būdų, kaip tai padaryti, tik neatstumkim jų nuo to darbo.

Jonas Normantas.

NEPAGIRTINA LAIKYSENA

Gausus lietuvių būrys, stebėjęs pirmąsias lietuvių komandos rungtynes Viktorijos krepšinio pirmenybėse Melbourne, peršoko simpatijų saviškiams ribas. Kai lietuvių komandai besirungiant su australų "Metro", rungtynės paaštrėjo ir kai kurie australų žaidikai pradėjo mūsiškiams grumoti, žiurovų tarpe ne vienas lietuvis garsiai pradėjo šaukti savo protestą. Tai dar būtų iš dalies pateisinama, tačiau smerktina tai, kad, australų teisėjams nubaudus abi puses technikinėmis baudomis ir australų žaidėjui besitaikstant baudą atlikti, daugis lietuvių žiūrovų baubimu ir kitokio trinkšmo kėlimu stengėsi sutrukdyti baudos vykdytojui metimą. Šiuo savo elgesiu žiūrovai ne tik nepadėjo saviškiams, bet dar ir pakenkė, nes už netinkamą žiūrovų laikyseną lietuvių komandai buvo priteista techninė bauda. Juo labiau tokia laikysena nepasitarnavo lietuvio vardo orumui.—*L.B.*

Prisiųsti laiškai

Mūsų Pastogės Redakcijon yra užklydę A. Lenčiauskui, J. Mažioniui, K. Jouniui ir Modestui Čipliui adresuoti laiškai. Pastariesiems trims laiškai į M.P. Redakciją persiųsti iš Inghamo. Adresatai kviečiami tuos laiškus atsiimti ar nurodyti savo adresus tu laiškų persiuntimui.

DĖMESIO

SLS Klubas savo patalpose 12-14 Ennis Rd., Kirribilli (Milson's Pt. stotis) birželio 3 d., šeštadienį, ruošia linksmą

Pobūvi

Kviečiami visi lietuviai.
Pradžia 6 val. v.
SLS Klubo Valdyba.

Dar Lietuvoj žinojom taisyklę:
Philips'o radijo aparatai — geriausi pasaulyje
Visi tautiečiai įsigyja
PHILIPS'O
radijo aparatus per PHILIPS'O ATSTOVĄ SYDNĖJAUS IR JO APYLINKIŲ ATEIVIAMS
M. LUKAUSKA
ilgametį Philips'o bendradarbį Lietuvoje
Užsakymai atliekami tiesiog, telefonu ir paštu.
91 Hardy St., Ashfield, Sydney. Tel. UA5408

Printed by Publicity Press (1938) Pty. Ltd., 71-75 Regent Street, Sydney, for the Publisher Anthony Bauze, 5 Hampden St., Hurlstone Park, Sydney, N.S.W.